

Nr 102.

Av herr **Mannerskantz m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till rikskommitténs mot den olagliga rusdryckshanteringen verksamhet.

Under punkt 202 å åttonde huvudtiteln i statsverkspropositionen föreslår Kungl. Maj:t bl. a., att ett anslag av 15,000 kronor måtte utgå till rikskommitténs mot den olagliga rusdryckshanteringen verksamhet.

Rikskommittén konstituerades den 15 oktober 1931 för att genom propaganda- och upplysningsverksamhet söka bekämpa den då rätt mycket florerande illegala rusdryckstrafiken. För detta ändamål anhöll kommittén genom skrivelse till Kungl. Maj:t i november 1931 om ett anslag av 28,000 kronor. Rikskommittén räknade då med att dess arbete skulle fortgå till och med utgången av budgetperioden 1932/1933, alltså något över 1 1/2 år. Dåvarande departementschefen tillstyrkte beviljande av det begärda anslaget, och efter beslut av 1932 års riksdag anvisade Kungl. Maj:t sedermera ett belopp av 26,000 kronor till rikskommittén mot den olagliga rusdryckshanteringen.

För budgetåret 1933/1934 beviljade riksdagen ett anslag av 20,000 kronor, likaså för budgetåret 1934/1935. För budgetåret 1935/1936 beviljade riksdagen ett belopp av 15,000 kronor.

I sin ansökan om anslag för budgetåret 1936/1937 anförde kommittén, att den icke hade något att erinra mot, om Kungl. Maj:t skulle finna lämpligt att överlämna den av kommittén utövade verksamheten till Centralförbundet för nykterhetsundervisning och ställa medel, avsedda för propaganda mot den olagliga rusdryckshanteringen till Centralförbundets förfogande.

I infortrat yttrande anförde Centralförbundet, att de ifrågavarande propagandauppgifterna torde få anses falla utom ramen för Centralförbundets stadgar. Däremot syntes ingen erinran kunna göras mot att förbundet i vidare mån än dittills kunnat ske ålades bedriva ren upplysningsverksamhet om den olagliga rusdryckshanteringen. Detta förutsatte dock, att därför behövliga medel ställdes till förbundets förfogande. Under hänvisning till detta yttrande hemställde skolöverstyrelsen, att anslaget till främjande av Centralförbundets verksamhet under budgetåret 1936/1937, under förutsättning att förbundet utvidgade sin upplysningsverksamhet om den olagliga rusdryckshanteringen, höjes från 30,575 kronor till 36,000 kronor samt att vid bifall härtill intet anslag upptoges till främjande av rikskommitténs verksamhet.

Departementschefen tillstyrkte i likhet med överstyrelsen, att anslagsmedlen till rikskommittén skulle med utgången av det då löpande budgetåret upphöra att utgå och att i stället det till Centralförbundet för nykterhetsun-

dervisning utgående anslaget skulle höjas med 5,425 kronor. I vissa motioner yrkades dock, att särskilt anslag även för budgetåret 1936/1937 skulle utgå till rikskommittén. Statsutskottet anslöt sig till dessa motioner med den motiveringen, att en propagandaverksamhet av det slag, som förts av rikskommittén kunde, om den överfördes till Centralförbundet, medföra komplikationer för förbundets objektivt bedrivna upplysnings- och undervisningsverksamhet. Utskottet framhöll ytterligare, att »rikskommitténs verksamhet — såväl när anslag för densamma första gången äskades som senare — framhållits vara av tillfällig karaktär. Denna uppfattning hade också vid flera tillfällen understrukits av statsmakterna. Ett inordnande av denna verksamhet under Centralförbundet torde lätt kunna medföra, att verksamheten liksom anslaget bleve mera permanent.» Riksdagen följde statsutskottet och kommittén fick alltså ett anslag av 15,000 kronor.

Av årets statsverkspropositions bilaga för åttonde huvudtiteln framgår, att skolöverstyrelsen förnyat sitt tidigare förslag, att anslag icke vidare skall utgå till rikskommittén, vars upplysningsverksamhet om den olagliga rusdryckshanteringen i stället borde överföras till Centralförbundet för nykterhetsundervisning. Departementschefen erinrar om att det av honom för 1936 års riksdag i samma syfte framställda förslaget icke vann riksdagens bifall och ifrågasätter av denna anledning nu ingen förändring på denna punkt.

Den illegala rusdryckstrafik som vid tiden för rikskommitténs mot den olagliga rusdryckshanteringen bildande framträdde som en elakartad och besvärlig företeelse i rätt vida områden, synes nu praktiskt taget vara övervunnen. Rikskommittén har därvid utan tvivel gjort ett erkännansvärt arbete, men den väsentligaste orsaken till att man kunnat på sätt som skett bemästra detta problem, torde ligga i effektiviseringen av den verksamhet, som av statspolisen och tullverket bedrivits såväl till lands som sjöss, för att uppspana och infånga spritsmugglare och langare. De sporadiska försök till sådan trafik, som nu kunna förekomma, äro knappast mer än man får räkna med under alla förhållanden. Förutsättningarna för rikskommitténs särskilda propagandaverksamhet äro sålunda ej längre för handen. Kommittén har därför alltmera lagt över sin verksamhet till sådan upplysning, som bedrivs av Centralförbundet för nykterhetsundervisning genom den av förbundet ledda föreläsningbyrån. Det finnes intet skäl för att på detta sätt splittra denna föreläsnings- och instruktionsverksamhet. Tvärtom bör reda och sammanhang på detta område bäst vinnas genom att de statsunderstödda nykterhetsföreläsningarna ordnas genom en centralorganisation sådan som Centralförbundet.

Vid sin start för över fem år sedan räknade rikskommittén, såsom ovan framhållits, med att dess verksamhet skulle vara tillfällig och endast fortgå omkring 1 $\frac{1}{2}$ år. Nu äro de då föreliggande arbetsuppgifterna för länge sedan avverkade och det synes då ej heller finnas någon anledning att längre fortsätta med detta anslag. Den på detta område övervakande myndigheten, skolöverstyrelsen, har, som förut visats, två gånger avstyrkt anslaget, riks-

dagen har upprepade gånger, senast i fjol sagt att kommitténs verksamhet icke fick bli permanent, och att anslaget sålunda var tillfälligt. Detta är tydligen också departementschefens mening, ehuru han efter motgången på denna punkt i fjol synes ha resignerat och låtit anslaget stå kvar. Det finnes sålunda ej längre några objektiva skäl att fortsätta med anslag för rikskommitténs verksamhet, som, i vad den gäller anordnande av nykterhetsföredrag, lämpligast bör omhänderhavas av Centralförbundet för nykterhetsundervisning. Då anslaget till föreläsnings- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande i fjol höjdes med 10,000 kronor och i år av departementschefen föreslås höjt med ytterligare 10,000 kronor, erfordras icke någon förhöjning av detta belopp därför att anslaget till rikskommittén bortfaller.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen må besluta
att något anslag till rikskommitténs mot den olagliga rus-
dryckshanteringen verksamhet icke vidare skall utgå.

Stockholm den 23 januari 1937.

Axel Mannerskantz.

Gust. Björkman.

Gösta Rahmni.